

לשים שמים
For the Sake of Heaven
רבי שבתאי הכהן (בעל הש"ך)
 (Page 120)

1 **אמר** המחבר: אל יעלה על לב הקורא בספרי זה שמפני שהיה לי ח"ו
 2 איזה מחלוקת עם בעל סודי זהב או יש לי בלבי איזה טינא עליו
 3 חברתי השגת על ספרי, כי הלא נדע לכל כי נתקיים בנו את חוב בסופה
 4 והתורה מחזרת אחר אכסניה שלה, שנעשיתי אכסניא לחבעל סודי זהב
 5 והיה אצלי שלשה ימים וכבדתי כבוד גדול אשר לא יאומן כי יסופר, וגם
 6 הוא נתכבד בי הדבה עד שנשקנני על ראשי ושמה בי ממש כשמחת בית
 7 השואבה. ואל אלהים הוא יודע ועד שלא חברתי ספרי נקודות הכסף הלז
 8 רק לשם שמים לבד וללבן האמת. ...
 9 נאום שבתאי בן לא"א הגאון מהר"ר מאיר כ"צ ז"ל

חידושי הריטב"א מסכת מועד קטן דף יד עמוד ב

2

ומהדרין דמי קתני בהדיא האסורין במועד אסורין בימי אבלן המותרין הוא דקתני, ובהיתר הוא שהשוה אותן אבל באיסור לא השוה אותן. והלכתא כלישנא בתרא דשמואל, דרב אשי סייעתא דמתני' דרב פנחס הוא דחיי, אבל עיקר דבריו של שמואל לא דחה, דהא שמואל לא תלה דבריו במשנתו אלא סברא או גמרא קאמר ולא אשכחן מאן דפליג עליה.

אבל אינו נוהג אבלות ברגל שנאמר ושמחת בתגך. יש שפירשו דדברים שבצנעא נוהג דלא עדיף משבת ואכתי קרינן ביה ושמחת בתגך, ויש שפירשו שאינו נוהג אבלות כלל ולא דמי לשבת שהיא עולה במנין, מה שאין כן ברגל שאינו עולה במנין באבלות דהשתא מיהת, ולקמן נאריך יותר בס"ד.

אי אבלות דמעיקרא היא אתי עשה דרבים ודחי עשה דיחיד. הגאונים ז"ל כתבו דאבלות יום ראשון כשהוא יום מיתה וקבורה דאורייתא הוא, ולדידהו אתי שפיר הא דקרי ליה הכא עשה דיחיד, אבל ר"י ז"ל אומר שאין אבלות מן התורה כלל אלא לענין אנינות דקדשים בלבד כדאיתא בזבחים (ק"א א') ואבלות מדרבנן היא, והאי עשה דאמרינן הכא עשה דרבנן הוא, ובדין הוא דמצי למימר דלא אתי עשה דרבנן ודחי עשה דאורייתא בידים, אלא הא דנקט עדיפא ליה דעשה דרבים עדיף מעשה דיחיד, תדע דאם איתא דעשה דאורייתא בעי למימר, כי הי אבלות דמעיקרא שנקבר קודם הרגל תו ליכא אבלות דאורייתא ולא אנינות, דהא אבלות לילה אינה אלא מדברי סופרים כדאיתא בזבחים פרק טבול יום (ק"ב ב'), וכדכתב הרב אלפסי ז"ל בברכות (ט"ז ב'), ומיהו הא כבר תירצה רבינו אלפסי ז"ל דמשום דאיכא תנא דס"ל התם דאבלות לילה נמי דאורייתא נקט הכי [ד]לדברי הכל אינו נוהג בו אבלות ואפי' למ"ד אבלות לילה דאורייתא אתי עשה דרבים ודחי עשה דיחיד, ואחרים תירצו דאבלות תספורת דאורייתא הוא לדברי הכל כדשמעינן ליה מבני אהרן דאמר להו רחמנא ראשיכם אל תפרעו הא אחרים דעלמא תפרעו, וזו אינה ראייה דאיכא למימר דהתם מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא ועיקר קרא לגופיה איצטריך וללמד על פרועי ראש דמחלי עבודה ושהם במיתה כדכתיב ולא תמותו, ואע"ג דלא גמרינן לה מהתם במסכת סנהדרין (פ"ג ב'), משום דדילמא שבעת ימי המילואים שאני, מ"מ אהני קרא לימי המילואים מיהת, ומ"מ פשטייהו דשמעתתא בכל דוכתא הכי ריהטן דאבלות יום ראשון כשהוא יום מיתה ויום קבורה מדאורייתא היא וכמו שהוכיח רבינו הגדול ז"ל בספר תורת האדם, ולפי זה כתבו הגאונים ז"ל כי הקובר מתו י"ט שני והוא יום מיתה ויום קבורה והוא יום אחרון של רגל חייב לנהוג אבלות, דאתי אבלות דאורייתא ודחי רגל דרבנן, אבל ר"י הזקן ז"ל אומר שאינו כן.

מנודה מהו שינהוג נידויו ברגל. מהא איכא למשמע דנידוי דאורייתא הוא דאי לא היכי אתי נידוי דרבנן ודחי רגל דאורייתא בקום עשה, דהא ודאי כיון שנהוג עניני נידוי ממש אין זה שב ואל תעשה רגל, כיון שהכתוב אומר ושמחת בתגך, וכדאמרינן לעיל גבי אבלות, וי"ל דמדאורייתא כיון ששמח באכילת בשר וכיוצא בו אין הרגל מתחלל וקרינן ביה ושמחת בתגך, הלכך אפי' כי הוי מדרבנן איכא למימר דנהיג ליה דאחמור ביה רבנן טפי והעמידו בו דבריהם, ומיהו מדבעינן לקמן (ט"ז ב') מנודה מהו שישלח קרבנותיו ואתינן לאוכוחה מישראל במדבר דמנודין היו ושלחו קרבנותיהם יש ללמוד דנידוי דאורייתא הוא דאי לא היכי מייתי ראייה מהתם דאכתי לא תקון רבנן נידוי, וכן כתב הרמב"ן ז"ל, אבל בתוספות כתבו בכאן דנידוי דרבנן הוא ואחמירו ביה רבנן לדחות הרגל כי ב"ד מתנין לעקור דבר מן התורה בשב ואל תעשה, והכא שב ואל תשמח בתגך הוא, וחמיר להו מאבלות.

ת"ש דנין וכו'. דמשמע דנין לגמרי כמו בחול ומשמתינן ליה אי לא ציית דינא.

ואמר ליה אביי כי קתני דנין לעיוני בדיניה. פי' לאו כפשוטיה אלא למיגמר דינא בלחוד ולא משמתינן ליה עד לאחר המועד, אבל לעיוני בלחוד לא משמע, חדא דהא דנין קתני, ועוד דאמרינן בסמוך גבי דיני נפשות (דנהי) דלעיוני ביה לא, (איכא למשמע) שנמצא מענה את דינו, ולא שייך עיוני הדין אלא במאחר דינו לאחר גמר דין ולא קודם גמר דין כדאיתא בהדיא בפרק נגמר הדין (סנהדרין ל"ה א') דניחא ליה שיחמיצו דינו כי היכי דליחזו ליה זכותא, אבל לבתר גמר דין הוא מתענה דמימר אמר כיון דעד השתא לא חזו לי זכותא תו לא חזו לי.

הכי נמי דקטלינן ליה א"כ ממנעי משמחת יום טוב דתניא ר' עקיבא וכו'. פי' שאין טועמין אחרי גמר דינו דאילו קודם לכן שרי כדמוכח בסמוך, והיא נמי איסורא דרבנן הוא וקרא אסמכתא בעלמא, דא"כ למה לי דאסר רחמנא הבערה דבת כהן בשבת (שבת ק"ז א') תיפוק ליה מהאי טעמא, אלא ודאי דמדאורייתא לא מיתסר לדון מהאי טעמא.

ופרכינן לדאביי לעיוני ביה ס"ד א"כ בדיני נפשות נמצאת מענה את דינו, אלא לעולם דנין ממש לשמותי ולמגמר דיניה ודקא אמרת מימנעי משמחת י"ט הא ליתא דמשכחת לה כגון דמעייני בדיניה קצת בלא גמר דין מצפרא, ואכלי ושתו כולי יומא, לאו דוקא שאפי'

חידושי הריטב"א מסכת מועד קטן דף יט עמוד א

וטווה על ירכו תכלת לציציתו. דמאי דאפשר לשנויי משנינן, אבל כתיבת תפילין אין לשנות.

2

ת"ר כותב אדם תפילין כו'. כבר נחלקו רבותינו בעלי התוספות ז"ל אם מניחין תפילין במועד, ויש אומרים שאין זמן תפילין בימים טובים מפני שיש בהן אות ג"כ בפסח אות של חמץ ובסוכות של סוכה ולולב, והיינו דאסרינן הכא לכתוב תפילין במועד לאחרים משום דלא צריכי ליה למועד, ומזוזה דומיא דתפילין, ומיהו לגרמיה שרינן ליה כדי שיהיו מזומנין לו לאחר המועד, וזה דעת רבינו יצחק ז"ל, אבל רבינו שמשון ורבינו יהודה ז"ל כתבו דמועד זמן תפילין דעיקר האות היינו בימים טובים שיש בהם עיקר המצות והן אסורין בעשיית מלאכה, והביאו ראיה מן הירושלמי (ה"ג) שאמרו על שמועתינו חד בר נש דאובד תפילין אתא לספרא לקמיה דרבה בר בר חנה אמר ליה זיל הב לך תפילך וכתוב לנפשך דתניא כותב אדם תפילין לעצמו, אתא לקמיה דרב אמר ליה זיל כתוב ליה להדיא, ואמרינן מתניתא פליגא עליה דרב, ואמרינן פתר לה להניח, פי' פתר לה רב למתניתא בעושה להניח עד לאחר המועד, אבל בזה שאבד תפילין וצריך להם במועד כותבין לו לגמרי, והא דפסיק ותני סתמא משום דפשיטא ליה לתנא דלצורך המועד לכ"ע שרי, ואע"פ שלא לצורך המועד התירו לעצמו כדי שיהיו מזומנין לו, ולאחרים אסרו בשכר שלא יהא נראה כעושה משום הרוחת שכר כדפרש"י ז"ל, ומזה הטעם התירו כדי פרנסתו פי' כשיוציא השכר בצרכי המועד, ואע"פ שיש לו מה יאכל, דאי בשאין לו מה יאכל כל מידי נמי שרי כדאיתא בפ"ב (י"ג א'), ונראין דברי רבינו שמשון ז"ל דכל היכא דאמרינן בתלמודא שבתות וימים טובים היינו ימים טובים ממש כדאיתא במסכת ברכות (מ"ט א') גבי טעה ולא הזכיר של יום טוב בברכת המזון, וגבי בירך על היין שלפני המזון (שם מ"ב ב'), ולא עוד אלא דבימים טובים לא כתיב בהו אות אלא דאיתקוש לשבת כדכתיב אלה מועדי יי' ומדכתיב נמי את שבתותי תשמורו כי אות היא ואלו הן ימים טובים שהן ג"כ מקודשין ומברכין בהם ברכת קידוש כעין זכור דשבת וזה נראה ברור, ויש מחמירים לחוש לדברי שניהם ולהניח במועד בלא ברכה ואין כאן משום בל תוסיף.

ר' יהודה אומר משמו. פרש"י ז"ל משמו של ר' אליעזר וחולק על תנא קמא דברייתא בדברי ר' אליעזר כמו שחולק עליו בדברי חכמים.

והלכתא (טווה) [כותב] ומוכר כדרכו כדי פרנסתו. כלומר אפי' יש לו מה יאכל כדכתיבנא וכדפרישו בגמ'.

מתני' הקובר את מתו ג' ימים קודם הרגל בטלה ממנו גזירת ז'. פי' דסבירא ליה להאי תנא שאין רגל מפסיק אבלותו אלא א"כ נהגו בו קודם הרגל ג' ימים ושיערו חכמים [כן] לפי שעיקר האבלות ג' ימים לענין שאלת שלום ולענין איסור מלאכה לענין כדלקמן (כ"א ב'). ומשום דאמרינן לקמן (כ"ז ב') ג' לככי שבעה להספד, ונקט הקובר לפי שאין אבלות חלה אלא לאחר קבורה שנסתם הגולל, ולית הלכתא כותיה אלא כיון שקבר אותו קודם הרגל אפי' שעה אחת בטלה ממנו גזירת שבעה כדאיתא לקמן בגמרא. שמונה ימים קודם הרגל בטלה ממנו גזירת ל'. וגם בזה אין הלכה כמותו דשבעה ימים קודם הרגל סגי דיום שביעי עולה לכאן ולכאן.

מפני שאמרו השבת עולה ואינה מפסקת והרגלים מפסיקין ואינן עולין. וצ"ע דמשמע דאתי למיתן טעמא להפסקת רגלים, וקשה מה נתינת טעם יש בזו דהא היינו רישא ולא הוסיף שום טעם בדבר, אלא א"כ נאמר דמילתא בעלמא קאמר דהא דינא דרבנן בעלמא הוא משום דאבלות דרבנן הוא והם אמרו והם אמרו דאילו הוי אבילות דאורייתא אין טעם לומר כן.

והא דאמרינן רגלים מפסיקין ואין עולים ה"ק רגלים מפסיקין בג' ימים, ואם קברו שני ימים מפסיקין וגם אינם עולים ומונה חמשה אחר הרגל, ואליבא דאבא שאול אינם עולים אם קברו בתוך הרגל, ובגמרא אסיק דארישא קאי ולמנין שבעה אינן עולים אבל למנין ל' עולים, ומה ששנינו השבת עולה ואינה מפסקת כלומר שאם קברו קודם השבת ואפי' ששה ימים אינה מפסקת אבלות כלל ועולה למנינו לעולם בין שהיא באמצע אבלות ובין שהיא בסוף, או שהיא בתחלה, כמו שאמרו בירושלמי (ה"ה) על הא דאמרינן לעיל (ל"ז ב') כגון שחל שמיני שלו בשבת ושאלו עליה והיאך יש שמיני בשבת ופרקו תפתר כגון ששמע בשבת שמועה קרובה אי נמי שנתיאשו בשבת מלקברו אי נמי שהיה ערב שבת ולא היה להן פנאי לסתום קברו ובאו גוים וסתמו הגולל בשבת דבהכי חיילא אבלות עליה בשבת ועולה לו למנין שבעה. ודן רבינו יצחק הזקן ז"ל על מי שבאה לו שמועה קרובה בשבת ערב הרגל דכיון שעולה לו בחול שהרגל מפסיק לו אבלות, דכיום קבורה דמי.

ויש לשאול לרבינו שמשון ז"ל וחביריו ז"ל שהן אומרים (עי' לעיל י"ד ב' ולק' כ"ג ב') כי דברים שבצינעא נוהגין ברגל כמו בשבת מפני מה יש הפרש בזה בין שבת לרגלים, ובירושלמי (ה"ה) פירשו הטעם דאי אמרת שבת מפסקת לא משכחת אבלות שבעה ואי אמרת שבת אינה עולה לא משכחת ז' רצופים דומיא דחג.

גמרא גזירות בטלו ימים לא בטלו. ושיילינן כיון דגזירות בטלו למאי הלכתא לא בטלו ימים, ואמרינן דה"ק דגזירות שלשים בטלו לגמרי,

רמב"ם הלכות אבל פרק י

4

הלכה א

השבת עולה למנין אבילות, ואין אבילות בשבת אלא א בדברים שבצנעה, כגון עטיפת הראש ותשמיש המטה ורחיצה בחמין, אבל ב דברים שבגלוי אינו נוהג בהן אבלות, אלא לובש מנעליו וזוקף את המטה, ונותן שלום לכל אדם, ואם יש לו בגד מחליף, ולא ילבש בגד קרוע בשבת, אפילו על אביו ועל אמו, ואם אין לו להחליף מחזיר ג את הקרע לאחריו.

הלכה ב

מאימתי זוקפים את המטות בערב שבת מן המנחה ולמעלה, ואעפ"כ לא ישב עליה עד שתחשך, ואע"פ שלא נשתייר לו אלא יום אחד חוזר וכופה אותן במוצאי שבת.

הלכה ג

הרגלים וכן ראש השנה ויום הכפורים אין דבר מדברי אבלות נוהג בהן, וכל הקובר את מתו אפילו ג שעה אחת קודם הרגל או קודם ראש השנה ויום הכפורים בטלה ממנו גזירת שבעה, נמצא מונה לאחר ראש השנה ויום הכפורים שלשה ועשרים יום ולאחר הפסח ששה עשר יום, שהרי בטלה גזירת שבעה ושבעת ימי החג הרי ארבעה עשר, וכן אם קבר קודם עצרת מונה אחריה ששה עשר יום אף על פי שהוא יום אחד הרי היא רגל ועולה לשבעה ימים. +/השגת הראב"ר/ נמצא מונה לאחר ראש השנה ויום הכפורים שלשה ועשרים. א"א יש כאן שבוש שהרי יום אחד לפני ראש השנה הרי הוא שבעה וראש השנה שבעה. +

הלכה ד

קבר את מתו קודם חג הסוכות מונה אחר החג תשעה ימים בלבד, שהרי שמיני עצרת רגל בפני עצמו ונמצא יום טוב הראשון מפסיק שבעה, ושבעת ימי החג, ושמיני של חג רגל אחד הרי אחד ועשרים יום.

הלכה ה

הקובר את מתו שבעת ימים קודם רגל מן הרגלים או קודם ראש השנה ויום הכפורים בטלה גזרת שלשים, ומותר לספר ולכבס בערב יום טוב או בערב יום הכפורים שמקצת היום ככולו, ואינו מונה לאחריהם כלום, ואם על אביו ועל אמו הוא מתאבל אפילו מתו קודם הרגל שלשים יום אינו מגלח עד שישלח פרע, או עד שיגער בו חבריו, ואין הרגלים מפסיקין דבר זה.

הלכה ו

חל ששי ג שלו בערב הרגל ואין צריך לומר חמישי או שלישי, אינו מגלח ולא בטלה ממנו אלא גזירת שבעה בלבד, ואינו מותר לרחוץ ולסוך ולעשות דבר עד שיכנס יום טוב ויום טוב מפסיק שאר השבעה ולאחר יום טוב משלים כל שלשים יום מיום המיתה ואסור בהן בכל חמשה דברים.

הלכה ז

חל שביעי שלו להיות בערב הרגל והרי הוא שבת בטלה ממנו גזרת ג שלשים ומותר לגלח בתוך המועד שהרי אנוס היה ואי ג אפשר לו לגלח בשבת, וכן מגלח אחר עצרת או אחר ראש השנה ויום הכפורים שהרי בטלה גזירת שלשים ויש לו לגלח בכל עת שירצה.

הלכה ח

הקובר את מתו בתוך הרגל לא חלה עליו אבילות כלל, ואינו ג נוהג אבילות ברגל אלא לאחר הרגל מתחיל למנות שבעה ונוהג בהן כל דברי אבלות, ומונה שלשים מיום הקבורה ונוהג בשאר השלשים בכל גזירות שלשים.

הלכה ט

המקומות שעושין שני ימים טובים מונה השבעה מיום טוב שני האחרון, אף על פי שאינו נוהג אבילות, הואיל ומדבריהם הוא עולה לו מן המנין, ומונה אחריו ששה ימים בלבד ומונה שלשים יום מיום הקבורה כמו שאמרנו.

הלכה י

הקובר את מתו ביום טוב שני שהוא יום טוב האחרון, או ביום טוב שני של עצרת, נוהג ט בו אבלות, הואיל ויום טוב שני מדבריהם ואבלות יום ראשון של תורה ג ידחה עשה של דבריהם מפני עשה של תורה, אבל אם קבר ביום טוב שני של ראש השנה אינו נוהג בו אבלות, ששניהן כיום ארוך הן מטעם שביארנו בהלכות קדוש החדש.

הגהות מיימוניות הלכות אבל פרק י

5

הלכה א

[א] וכן פסק בה"ג כר' יוחנן דאמר דברים שבצינעא נוהג דתניא כוותיה בפ"ק דכתובות והא דאמרינן הלכה כדברי המיקל באבל זהו בתנאי אבל לא באמוראי ס"ה וכן מורי רבינו ז"ל וכן ר"י ע"כ:

[ב] כתב בה"ג מי שבאת לו בשבת שמועה עולה לו שבת מן המנין וקורע באחד בשבת ומברכין ברכת אבלים בשבת מידי דהוה אדברים שבצינעא דאמרינן דברים שבצינעא נוהג ומר רב יהודאי גאון אמר הכי אין מברכין ברכת אבלים בשבת דכיון דמברכין בשלשה או בעשרה לאו דברים שבצינעא הוא ואסור לנהוג אבלות בשבת אלא מדברים של צינעא מס"ה ע"כ:

[ג] השיב ר"י בתשובה אחת כי החזרת קרע אינה חובה בשבת אם יש לו מנעלים ברגליו כי מנעליו מוכיחות עליו דא"ר יוחנן גבי פרע ראשו ס"ה ע"כ:

הלכה ג

[ד] או אפילו מסרוהו רק לעכ"מ לקוברו שהיו יראים פן לא יספיקו לקוברו קודם הרגל או ששגרוהו לעיר אחרת ונתכסה מעיני המתאבלים שעה אחת לפי הרגל בטלה הימנו גזירת שבעה וגרסינן שם ת"ר קיים כפיית המטה קודם הרגל שלשה ימים אין צריך לכפותו אחר הרגל דברי ר"א וחכמים אומרים יום אחד מכאן דקדק ר"מ מדקתני קיים ולא קתני כמתני' הקובר אלמא בעיא קיום אבלות קודם הרגל ואם עבר ולא קיים בין שוגג בין מזיד אין רגל מפסיקו שלא יהא חוטא נשכר ומינה ילפינן לכל אבל שבעולם שלא נהג אבלות בתוך שבעה שמשלים אותו כל שלשים חוץ מן הקריעה שאם עבר ולא קרע בתוך שבעה שאינו קורע לאחר שבעה כדמשמע דמי שאין לו חלוק וכו' דדוקא בשאר מתים כדלעיל פ"ח מיסוד מורי רבינו שי' ע"כ:

הלכה ו

[ה] אמר ר"ה הכל מודים כשחל שלישי שלו בערב הרגל שאסור ברחיצה עד הערב ולא אמרינן הכא מקצת היום ככולו משום דאפשר ליה לרחוץ לאורתא וכן כתב בה"ג ככל דברי רבינו המחבר עד הערב עד דעייל רגל ולא דוקא שלישי אפילו חדא שעתא ואפילו שיתא יומי הכל דין אחד להן וכן פר"ש עד הערב עד הלילה וירחוץ בצונן או ימתין עד חול המועד וירחוץ בחמין וכן מצא מורי רבינו בתוספות ריב"ם שכתב לפני ריב"א וכן ר"א"מ כתב עד הלילה אבל רב"ן כתב עד אחר תפילת מנחה דעמדו מנחמים מאצלו וכלה אבלותו ובתשובה כתב רבינו שמואל הלוי עמד מאבלותו ערב יו"ט מבעוד יום ולא התפללו שם מנחה מפני שיל"ט מפסיק וכשם שרוחץ מבעוד יום כן עומד מאבלותו מבעוד יום וכן העיד מפי הגאון אביו רבי יצחק הלוי וכן דעת ר' אב"ה להתיר רחיצה לערב אחר תפלת מנחה וכן היה נוהג רבינו יואל הלוי וכן מצא מורי רבינו שי' שכתב רבינו שמואל שאסור רחיצה עד הערב סמוך לחשיכה ירחוץ בין בחמין בין בצונן דהאי עד הערב ליכא לפרושי עד יו"ט דהא אשכחן בברייתא דלעיל דמותר לגלח ערב הרגל וה"ה רחיצת חמין ולא ידענא אמאי פירש בקונטרס ולערב רוחץ בצונן ועוד דסתם רחיצה אינה אלא בחמין עכ"ל רבינו שמואל וס"ה כתב שריצב"א כתב כדברי המתירין סמוך לחשיכה מדקאמר אסור ברחיצה עד הערב ואינו אומר עד הלילה וכן ה"ר יוסף דנכבר"ט וכתב מורי רבינו שי' אחרי שרבותינו הנזכרים לעיל אוסרים עד הלילה נכון להחמיר ואעפ"כ העולם נהגו להתיר ע"כ:

הלכה ז

[ו] אבל חל יום שלשים בשבת מותר לרחוץ בערב שבת לכבוד שבת אבל לא לספר עד לאחר שבת ודמי לההיא דמודים חכמים לאבא שאול כשחל שמיני שלו בשבת בערב הרגל דמותר לגלח ערב שבת כיון דאנוס הוא כ"ש ברחיצה שאחר שבעה דשריא ואינו אלא מנהג בעלמא ואינו לא מדברי תורה ולא מדברי סופרים לפיכך מותר ברחיצה לכבוד שבת היכא דאנוס הוא כדפרישית עכ"ל מורי רבינו זצ"ל:

[ז] ובהכי אוקימנא הא דתנן האבל והכהן מותרין בגילוח ואוקימנא תנא ברא כאבא שאול וכוותיה פסקינן הילכתא וכן פסק רב אלפסי וכן מורי רבינו זצ"ל ע"ש וכן ס"ה משמו ע"כ:

הלכה ח

[ח] הכי מסקינן בפרק אלו מגלחין אבל דברים של צינעא נוהג כדאיתא פ"ק דכתובות ע"כ:

הלכה י

[ט] כן כתב בה"ג וכן פסקו שאר הגאונים וכן פסק רב אלפס הלכה למעשה וכן בס"ה הביא דברי ה"ג בשם הגאון וכן מורי רבינו מאיר הביאם בה"ל שמחות וכן פסק בעל הרוקח הלכה למעשה וכתב גם כן על ר"ב ב"ר יהודה שנפטרה אמו ביל"ט ראשון של סוכות ונקברה ביל"ט שני ולאחר סוכות נהג אבילות רק ששה ימים בלבד וכן פסק ר"ב הלכה למעשה וכתב שכן היו נוהגין במגנצ"א אבל רבינו שמואל הכהן משם אביו חולק ע"כ ורא"ה פסק גם הוא כן היכא שקברו בו ביום ביל"ט אחרון אבל קברו ברגל קודם לכן לא וז"ל הקובר מתו ביל"ט האחרון או ביל"ט שני דעצרת מונה ששה אחר הרגל דיום מיתה עולה לו מן המנין אע"ג דלא נהיג ביה אבלות דדאורייתא הוא דכתיב ואכלתי חטאת היום וגו' וכתב ואחריתיה כיום מר ויו"ט דרבנן ואתי עשה דיחיד דאורייתא ודחי עשה דרבים שהוא דרבנן ואמר מר יהודאי גאון היכא דשכיב ליה שכבא ביל"ט שני או ביל"ט ראשון של שני יו"ט אחרונים וכו' עד לא נהיר לי וגם בספר הדיינין של ר' יהודה הכהן פליג עליה ואמר דלעולם נקוט שבעה בתר הרגל עכ"ל וכדי הם ה"ג שדבריהם דברי קבלה לסמוך עליהם במקום שאין ראייה ברורה לסתור ועוד רבותינו ושאר הגאונים הנזכרים ע"כ:

[י] וכו"כ בה"ג וכן רב אלפס ושאר הגאונים וספר דינין של רבינו יהודה הכהן חולק על זה וגם ר"ת כתב דלא סמכינן אהא מילתא דרב

אבין בשעת דוכן שנינו ע"כ
הלכה י

א"כ אבין בשעת דוכן שנינו ע"כ

[י] נשיא שמת הכל מטמאין לו כו'. גרסינן בירושלמי בפרק אין דורשין הלכה ג' ויזבחו לה' שלמים ויעלו עולות לה' למחרת היום
ההוא ניחא עולות למחרת היום והוא שלמים למחרת היום ואין שלמים באים כב"ש א"ר יוסי בר בון דוד מת בעצרת והיו כל ישראל
אוננין והקריבו למחר ע"כ. והנה פסוק זה הוא בד"ה ביום שהמליך דוד את שלמה שנית וס"ל שהיה בעצרת שאותו יום מת דוד ובפשטיה
דקרא הוה ס"ל לתלמודא שהזבחים והעולות היו למחרת היום והוא על זה הקשו דהתינח עולות למחרת וכב"ש דס"ל דאין מביאין עולות
ביל"ט וכדאיתא בפ"ב דיל"ט (דף י"ט) אלא שלמים אמאי למחרת ואף ב"ש מודו דשלמים באים ביל"ט. ותירצו דכיון דמת דוד בעצרת והיו
כל ישראל אוננין הקריבו למחר. והדבר הוא תימה אצלי דהא בפרק במה מדליקין (דף ל') אמרינן דבשבת נפטר דוד וא"כ לכ"ע אין
מקריבין לא עולות ולא זבחים זולת חובת היום. שוב ראיתי להתוס' פ"ב דחגיגה (דף י"ז) ד"ה אף עצרת שכתבו וז"ל בירושלמי אר"י בר
בון דוד מת בעצרת והיו כל ישראל אוננין והקריבו למחר כלומר מהתם משמע שהיו לו תשלומין וקשה לה"ר אלחנן תיפוק ליה בלאו הכי
לא הקריבו בראשון כיון שהיה שבת ושמא התם לית ליה הכי אלא פליג אהא ע"כ. ובעיקר דברי יוסי דאמר דלפי שדוד מת בעצרת היו
כל ישראל אוננין והקריבו למחרת אני תמיה דאם כוונתו היא מההיא דאמרינן בפרק הנושא (ק"ג ב) אותו היום שמת רבי בטלה כהונה
וכתב רבינו נשיא שמת הכל מטמאין לו אפילו כהנים עשאוהו כמת מצוה לכל מפני שהכל חייבים בכבודו וכן הכל אוננין עליו ופשיטא
דוד לא גרע מנשיא, אם הדבר כן תיפוק ליה שהכל היו טמאי מת וא"כ איך למחרת הקריבוהו והא בעו הזאה שלישי ושביעי. וכי תימא
דלמחרת לאו דוקא אלא הכוונה היא ביום השביעי לאחר שהזו עליו וטבל הביאו שלמים ואכלו אותם לערב, ג"ז לא יתכן שהרי התוס'
בפרק תמיד נשחט עלה דההיא דאמרינן דערל וטמא משלחין קרבנותיהם הקשו דטמא איך משלח והא בעי סמיכה כו' ותירץ דמיירי
בעופות כו' וא"כ אף ביום השביעי לאחר שהזו וטבל עדיין הוא טמא וחייב כרת על ביאתו לעזרת ישראל וכמבואר. וכל"ת דעולות אלו היו
עופות, ג"ז לא יתכן שהרי מילתא דפשיטא דעולות אלו לא היו נדרים ונדבות אלא לכ"ע אינן קריבין ביל"ט ולא היינו צריכין לטעמא שהיו
אוננין אלא עולת ראייה היא ועולת ראייה אינה באה מן העוף וכדאיתא בפ"ק דחגיגה. ואף אליבא דרבינו דאית ליה גירסא אחרת באותה
סוגיא וס"ל דעולת ראייה באה מן העוף וכמ"ש ברפ"ו מהל' חגיגה, מ"מ אכתי שלמים לא משכחת לה דהא שלמים לעולם אינם באים מן
העוף וכמבואר. וכל"ת דשלמים אלו היו ממעשר בהמה וכמ"ש רבינו בפ"ב מהל' חגיגה הלכה ט' דיוצא אדם י"ח שלמי חגיגה במעשר
בהמה ומעשר בהמה לא בעי סמיכה וכמ"ש רבינו בפ"ג מהל' מעשה הקרבנות הלכה ו', גם זה לא יתכן דהא מדברי הירושלמי שכתבו
משמע דבעי לאוקומי קרא אף כב"ש ולב"ש אף שלמי חגיגה אינן באים מן המעשר כדאיתא בפ"ג דחגיגה (דף ז'). ואולי נאמר דשלמים
אלו היו שלמי שמחה דלכ"ע באים מן המעשר וכדאיתא התם בגמרא, אלא שהוא דוחק גדול לומר שכל ישראל הביאו קרבנותיהם מן
המעשר, ועוד מצד אחד לא יתכן שהרי בקרבן ראייה לכ"ע הטמא פטור מכל וכל משום דכתיב בעלותך לראות וכמ"ש רבינו רפ"ב מהל'
חגיגה, ותו שהרי בספ"ב מהלכות ביאת מקדש כתב שטמא מת אין מקריבין עליו קרבן כלל עד שיטהר ופירש שם מרן ז"ל אע"פ שטבל
אין מקריבין עליו וא"כ אם ישראל נטמאו מפני כבודו של דוד א"כ אזדא לה מצוה זו דראייה וחגיגה וכמבואר. ושמא י"ל דלעולם ישראל
לא נטמאו דאף דיש לדוד דין נשיא מ"מ משום המצוה דחל חיובא עליהם דהיינו מצות ראייה וחגיגה ושמחה אם היו מטמאים לו היו
מתבטלות מצות אלו מש"ה לא נטמאו ומה שלא הקריבו באותו יום הוא מדין אונן שהרי סיים רבינו וכן הכל אוננין עליו ואין ספק שכוונת
דבריו היא שיש לכל ישראל דין אונן וכיון שכן הא אמרינן בפרק אלו מגלחין (דף ט"ו ב) אבל אינו משלח קרבנותיו דתניא רש"א שלמים
בזמן שהוא שלם ולא בזמן שהוא אונן ואע"ג דאבל כל ז' אינו משלח וכמ"ש רבינו בפ"ב מהלכות ביאת מקדש הלכה י"א מ"מ פשיטא דגבי
נשיא לא גזרו אלא אנינות ולא אבלות והכי דייקי דברי רבינו. ועוד נ"ל דמעולם לא גזרו במיתת הנשיא אלא אנינות של דבריהם דהיינו
דכל זמן שלא נקבר המת שיהא אסור בבשר ויין ושיהא פטור מכל המצות אבל אוננות של תורה דהיינו דק"ל דיום המיתה אסור
בקדשים לאומרו יתברך לא אכלתי באוני זה לא גזרו על הנשיא. ומ"ש רבינו הכל אוננין היינו אוננות דמיירי באותן ההלכות אבל אנינות
דשייכי לענין קדשים בהא לא מיירי. וכל"ת א"כ לאחר שנקבר דוד אמאי לא הקריבו חובתם ל"ל דכבוד גדול עשו לו במותו ונשתהו עד
שיקבר וקודם הקבורה לא היו יכולים לשלוח קרבנותיהם דלא גרעי מאבל. אלא דעדיין לא נתקרה דעתי בכל זה שהרי יל"ט היה ובי"ט
ליכא לא אנינות ולא אבלות ולא עדיף נשיא ממת לו מת שחייב להתאבל עליו דאין לו אנינות וכמבואר.

הן אמת דלענין אנינות של תורה דהיינו יום המיתה אסור לעבוד ולאכול בקדשים נ"ל דאין חילוק בין מת בשבת או ביל"ט למת בימי החול
לפי שלא ראיתי לרבינו בפ"ג מהל' מעשר שני ופ"ב מהל' ביאת מקדש שחילק בין שבת לימי החול. אך כבר כתבתי דמעולם לא גזרו על
הנשיא כי אם אנינות של דבריהם דהיינו שקודם קבורה אסור בבשר ויין ופטור מכל המצות ודבר זה אינו נוהג ביל"ט והנראה אצלי הוא
דאף שאין אנינות במועד מ"מ אסור בקדשים משום טירדא וכדאמרינן בפ"ק דיומא (דף י"ד) שהקשו וכה"ג מי חל עליו אנינות והא
מגרשא ותירצו נהי דאנינות לא חיילא עליה איטרודי מי לא מיטרודי ע"כ. ופירש"י מי לא מיטרודי ובקדשים בעינן שמחה גדולה כדכתיב
לך נתתם למשחה כדרך שהמלכים אוכלים ע"כ. והנה מסוגיא זו יש ללמוד דענין אונן של תורה דהיינו דאסור באכילת קדשים הוא אף
במת בשבת. שהרי שם הקשו ומי גזר רבי יהודה שמא יאכל והתנן ר"א אף אשה אחרת מתקנין לו שמא תמות אשתו ואי מתה אשתו
עביד עבודה ולא גזר ר"י. הרי דאף שמת ביוה"כ ס"ל לתלמודא דאיכא איסורא באכילת קדשים וכמבואר. וכן למדנו דאף מי שאין עליו
חיוב אוננות כגון התם דמגורשת היא דקודם מיתה קדים ועייל לביהכ"ס ומשוי ליה לגיטא דההיא דמתה גיטא למפרע מ"מ משום טירדא
אסור באכילת קדשים אף שהוא ביל"ט. וא"כ ל"ל דכוונת אומרן שהיו אוננין היא לומר שהיו טרודין באבלו של דוד וכל אותו היום היו
אסורים באכילת קדשים ולא רצו להקריב באותו יום ולאכול לערב שלא למעט בזמן אכילתם ולפיכך הניחו הכל למחרת היום והוא

רי"ף מסכת ברכות דף י עמוד א

6

אמרין בפרק טבול יום ומחוסר כפורים הן היום הקריבו את חטאתם אני היום אסור ובלילה מותר אבל לדורות בין ביום ובין בלילה אסור דברי ר' יהודה ר"ש אומר אנינות לילה אינה מדברי תורה אלא מד"ס ואמרי' נמי התם עד מתי מתאוננין עליו כל אותו היום בלא לילו רבי אומר כל זמן שלא נקבר תופס לילו אמרוה רבנן קמיה דרבא ואמר מדאמר רבי יום קבורה תופס לילו עמו מדרבנן מכלל דיום מיתה תופס לילו מדאורייתא וסבר רבי אנינות לילה דאורייתא והתניא הן היום הקריבו את חטאתם אני היום אסור ובלילה מותר ולדורות בין ביום ובין בלילה אסור דברי ר' יהודה רבי אומר אנינות לילה אינה מדברי תורה אלא מדברי סופרים לעולם אימא לך אנינות לילה אינה מד"ת אלא דרבנן היא וחכמים עשו חיזוק לדבריהם יותר משל תורה וגרסינן נמי בפסחים [פסחים צ"א ע"ב] אונן טובל ואוכל את פסחו לערב קסבר אנינות לילה דרבנן וגבי פסח לא העמידו דבריהם במקום כרת וכיון דאשכחינן הני כולהו תנאי דסבירא להו דיום ראשון בלחוד דאורייתא אבל לילו דהוא ליל יום שני למיתה לא תפיס אלא מדרבנן ורבי יהודה לחודיה הוא דסבר יום מיתה תופס לילו מדאורייתא שמעינן דלית הלכתא כוותיה דק"ל יחיד ורבים הלכה כרבים הלכך יום ראשון דהוא יום מיתה הוא ניהו דאיתיה מדאורייתא אבל מליל יום שני ואילך דרבנן נינהו והיינו סברא דר"ג דקסבר אנינות לילה דרבנן היא והלכתא כוותיה והני שבעה יומי גופייהו לאו על יעש לאביו אבל שבעת ימים אסמכינהו רבנן אלא אהאי קרא אסמכינהו רבנן דכתיב והפכתי חגיכם לאבל מה חג שבעה אף אבלות שבעה ואי קשיא לך הדין דגרסינן במס' מועד קטן בפרק ואלו מגלחין [מועד - קטן י"ד ע"ב] אבל אינו נוהג אבלותו ברגל דכתי' ושמחת בתוך אי אבלות דמעיקרא היא אתי עשה דרבים ודחי עשה דיחיד וש"מ דאיכא חיובא דאורייתא בתר דנפיק ליה יומא קמא דהוא יום מיתה ההיא לא קשיא מידי דה"ק אבל אינו נוהג אבלותו ברגל לדברי הכל ואפילו למ"ד יום ראשון תופס את לילו מדאורייתא דאי אבלות דמעיקרא היא אתי עשה דרבים ודחי עשה דיחיד:

מתני' וכשמת טבי עבדו קבל עליו תנחומין אמרו לו תלמידינו לא למדתנו רבינו שאין מקבלין תנחומין על העבדים א"ל אין טבי עבדי כשאר כל העבדים כשר היה:

גמ' ת"ר העבדים והשפחות אין עומדין עליהן בשורה ואין אומרים עליהן לא ברכת אבליים ולא תנחומי אבליים ומעשה שמתה שפחתו של ראב"ע ונכנסו תלמידי לנחמו כיון שראה אותם עלה לעלייה עלו אחריו נכנס לאנפילין נכנסו אחריו נכנסו לטרקלין נכנסו אחריו אמר להם כמדומה שאתם נכויין בפושרין ועכשיו אפי' בחמין אי אתם נכויין לא כך שניתי לכם העבדים והשפחות אין עומדים עליהם בשורה ואין אומרים עליהם לא ברכת אבליים ולא תנחומי אבליים אלא כשם שאומרין לו לאדם על שורו ועל חמורו שמתו המקום ימלא חסרונך כך אומרים לו לאדם על עבדו ועל שפחתו שמתו המקום ימלא חסרונך והעבדים והשפחות אין מספידין עליהן ואין קורין אותם לא אבא פלוני ולא אימא פלונית ואין קורין אבות אלא לג' שהם אברהם יצחק ויעקב ואין קורין אמהות אלא לד' שהן שרה רבקה רחל ולאה:

מתני' חתן אם רצה לקרות את שמע בלילה הראשון קורא רשב"ג אומר לא כל הרוצה ליטול את השם יטול והלכתא כתנא קמא:

הדרן עלך היה קורא

[דף י"ז ע"ב] מי שמתו מוטל לפניו פטור מקריאת שמע ומן התפלה ומן התפילין

רמב"ם הלכות אבל פרק א

8

הלכה א

מצות * עשה להתאבל על הקרובים, שנאמר ואכלתי חטאת היום הייטב בעיני ה', ואין אבילות מן התורה אלא ביום ראשון בלבד שהוא יום המיתה ויום הקבורה, אבל שאר השבעה ימים אינו דין תורה, אף על פי שנאמר בתורה ויעש לאביו אבל שבעת ימים ניתנה תורה ונתחדשה הלכה ומשה רבינו תקן להם לישראל שבעת ימי אבילות ושבעת ימי המשתה.

הלכה ב

מאימתי יתחייב אדם באבל משיסתם הגולל, אבל כל זמן שלא נקבר המת אינו אסור בדבר מן הדברים שהאבל אסור בהן, ומפני טעם זה רחץ דוד וסך כשמת הילד טרם שיקבר.

הלכה ג

הרוגי מלכות שאין מניחין אותן להקבר מאימתי מתחילין להתאבל עליהן ולספור שבעה ושלישים משתיאשו לשאול למלך לקברן, אע"פ שלא נתיאשו מלגנוב אותן.

הלכה ד

מי שטבע בנהר או מי א שאכלתו חיה רעה משנתיאשו לבקש, מצאוהו איברים איברים אין מונין לו עד שימצא ראשו ורובו או יתיאשו מלבקש.

הלכה ה

מי שדרכן לשלוח המת למדינה אחרת לקוברו ואינם יודעים מתי יקבר מעת שיחזרו פניהן מללוותו מתחילין למנות שבעה ושלישים ומתחילין להתאבל.

הלכה ו

הנפלים אין מתאבלין עליהן וכל שלא שהה שלישים יום ב באדם הרי זה נפל, אפילו מת ביום שלישים ג אין מתאבלין עליו.

הלכה ז

ואם נודע בודאי שנוולד לתשעה י חדשים גמורים אפילו מת ביום שנוולד מתאבלים עליו.

הלכה ח

בן תשעה חדשים שנוולד מת ובן שמונה שמת ה אפילו לאחר שלישים, ומי שיצא מחותך או מרוסס אע"פ שכלו לו חדשיו הרי זה נפל ואין מתאבלין עליהן ולא מתעסקין עמהם. +/השגת הראב"ה/ בן תשעה חדשים וכו'. א"א זה אינו מחזור שהרי הלכה כרשב"ג דמשתהא. +

הלכה ט

כל הרוגי מלכות אף על פי שנהרגו בדין המלך והתורה נתנה לו רשות להרגן, הרי אלו מתאבלין עליהן ואין מונעין מהן כל דבר וממונם למלך ונקברין בקברי אבותיהן, אבל כל הרוגי בית דין אין מתאבלין עליהן אבל אוננין, שאין אנינות אלא בלב, ואין נקברין עם אבותיהן עד שיתאכל הבשר וממונם ליורשיהם.

הלכה י

כל הפורשין מדרכי צבור והם האנשים שפרקו עול המצות מעל צוארן ואין נכללין בכלל ישראל בעשיית המצות ובכבוד המועדות וישיבת בתי כנסיות ובתי מדרשות אלא הרי הן כבני חורין לעצמן [כשאר האומות] וכן האפיקורוסין [והמומרים] והמוסרין כל אלו אין מתאבלין עליהן, אלא אחיהם ושאר קרוביהם לובשין לבנים ומתעטפים לבנים ואוכלים ושותים ושמים שהרי אבדו שונאיו של הקב"ה, ועליהם הכתוב אומר הלא משנאיך ה' אשנא.

הלכה יא

המאבד עצמו לדעת אין מתעסקין עמו לכל דבר ואין מתאבלין עליו ואין מספידין אותו, אבל עומדין עליו בשורה ואומרין עליו ברכת אבלים וכל דבר שהוא כבוד לחיים, ואי זהו המאבד עצמו לדעת, לא שעלה לגג ונפל ומת אלא האומר הריני עולה לראש הגג, ראוהו שעלה מיד דרך כעס או שהיה מיצר ונפל ומת, הרי זה בחזקת שאבד עצמו לדעת, אבל אם ראוהו חנוק ותלוי באילן או הרוג ומושלך על גב סייפו הרי זה בחזקת כל המתים ומתעסקין עמו ואין מונעין ממנו דבר.

תלמוד בבלי מסכת בכורות דף מט עמוד א

9

בבא בהרשאה; והאמרי נהרדעי: לא כתבינן אדרכתא אמטלטלי! ה"מ - היכא דכפריה, אבל היכא דלא כפריה - כתבינן. זכר ונקבה אין כאן לכהן כלום. תנא רב הונא: שני זכרים ונקבה - אין כאן לכהן כלום. ותנא דידן - כיון דבשני אנשים הוא דמשכחת לה, באיש אחד ושתי נשים לא משכחת לה - לא מתני ליה.

מתני'. מת הבן בתוך שלשים יום - אע"פ שנתן לכהן יחזיר, לאחר ל' יום - אע"פ שלא נתן יתן. מת ביום שלשים - כיום שלפניו, ר' עקיבא אומר: אם נתן - לא יטול, ואם לא נתן - לא יתן:

גמ'. מאי טעמייהו דרבנן? גמרי אחדש בחדש ממדבר, מה התם - ומעלה, אף הכא נמי - ומעלה; ור"ע מספקא ליה, מדאיצטריך למכתב ומעלה גבי ערכין, ולא גמרי ממדבר, הוה להו שני כתובים הבאים כאחד, וכל שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדין; או דלמא: כי אין מלמדין - לעלמא, אבל לגופייהו - מלמדין? ומשום הכי: מספקינן ליה. אמר רב אשי: הכל מודים לענין אבילות יום שלשים - כיום שלפניו, ואמר שמואל: הלכה כדברי המיקל באבל.

מתני'. מת האב בתוך שלשים - בחזקת שלא נפדה, עד שיביא ראיה שנפדה; לאחר שלשים יום - בחזקת שנפדה, עד שיאמרו לו שלא נפדה. הנא לפדות ובנו לפדות - הוא קודם לבנו, רבי יהודה אומר: בנו קודמו, שמצותו - על אביו, ומצות בנו - עליו. גמ'. איתמר, הפודה את בנו בתוך שלשים יום, רב אמר: בנו פדוי, ושמואל אמר: אין בנו פדוי. דכולי עלמא: מעכשיו - אין בנו פדוי, לאחר שלשים יום ואיתנהו למעות - ודאי בנו פדוי, כי פליגי - לאחר שלשים יום ונתעכלו המעות; רב אמר: בנו פדוי - מידי דהוה אקידושי אשה, התם לאו אע"ג דנתעכלו המעות - הוה קידושי,

תלמוד בבלי מסכת שבת דף קלו עמוד א

10

מימהל היכי מהלינן ליה? - אמר רב אדא בר אהבה: מלין אותו ממה נפשך; אם חי הוא - שפיר קא מהיל, ואם לאו - מחתך בבשר הוא. ואלא הא דתניא: ספק בן שבעה ספק בן שמונה - אין מחללין עליו את השבת, אמאי? נימהליה ממה נפשך! אם חי הוא - שפיר קא מהיל, ואם לאו - מחתך בבשר הוא! - אמר מר בריה דרבינא; אנא ורב נחומי בר זכריה תרגימנא: מימהיל - הכי נמי מהלינן ליה, לא נצרכה אלא למכשירי מילה, ואלביא דרבי אליעזר. אמר אביי: כתנאי אוכי ימות מן הבהמה אשר היא לכם לאכלה - להביא בן שמנה שאין שחיטתו מטהרתו, רבי יוסי בריה יהודה ורבי אלעזר ברבי שמעון אומרים: שחיטתו מטהרתו. מאי לאו בהא קא מפילגי, דמר סבר: חי הוא, ומר סבר: מת הוא. אמר רבא: אי הכי, אדמפילגי לענין טומאה וטהרה - ליפילגי לענין אכילה! אלא, דכולי עלמא מת הוא, ורבי יוסי בריה יהודה ורבי אלעזר ברבי שמעון סברי: כטרפה; טרפה, לאו אפ על גב דמתה היא - שחיטתה מטהרתה, הכא נמי - לא שנא. ורבנן: לא דמי לטרפה, טרפה - היתה לה שעת הכושר, האי - לא היתה לה שעת הכושר. וכי תימא טרפה מבטן מאי איכא למימר? - התם, יש במינה שחיטה, הכא - אין במינה שחיטה.

איבעיא לה: מי פליגי רבנן עליה דרבן שמעון בן גמליאל או לא? אם תמצוי לומר פליגי - הלכה כמותו או אין הלכה כמותו? - תא שמע עגל שנולד ביום טוב - שוחטין אותו ביום טוב. - הכא במאי עסקינן - דקים ליה בגויה שכלו לו חדשיו. תא שמע ושיון, שאם נולד הוא ומזמו עמו - שזה מן המוכן. - הכא נמי: שכלו לו חדשיו. תא שמע, דאמר רב יהודה אמר שמואל: הלכה כרבן שמעון בן גמליאל. הלכה - מכלל דפליגי, שמע מינה.

אמר אביי: נפל מן הגג או אכלו ארי - דברי הכל חי הוא, כי פליגי - שפיהק ומת. מר סבר: חי הוא, ומר סבר: מת הוא. למאי נפקא מיניה - לפטור מן הייבום. נפל מן הגג או אכלו ארי דברי הכל חי הוא? והא רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע איקלעו לבי בריה דרב אידי בר אבין, ועביד להו עיגלא תילתא ביממא דשבעה. ואמרי ליה: אי איתרחיתו ליה עד לאורתא - הוה אכלינן מיניה, השתא - לא אכלינן מיניה! אלא, כשפיהק ומת - דברי הכל מת הוא, כי פליגי - בנפל מן הגג ואכלו ארי. מר סבר: מת הוא, ומר סבר: חי הוא. בריה דרב דימי בר יוסף אתילידי ליה ההוא ינוקא, בגו תלתין יומין שכיב. יתיב קמתאביל עילויה. אמר ליה אבוב: צוורניתא קבעית למיכל? אמר ליה: קים לי ביה שכלו לו חדשיו רב אשי איקלע בי רב כהנא, איתרע ביה מילתא בגו תלתין יומין. חזייה דיתיב וקא מתאבל עילויה, אמר ליה: לא סבר ליה מר להא דאמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבן שמעון בן גמליאל? אמר ליה: קים לי בגויה שכלו לו חדשיו. איתמר, מת בתוך שלשים, ועמדה ונתקדשה. אמר רבינא משמיה דרבא: